

Warszawa, dnia 7 lutego 2011 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

DL-P-V-459-189/10 /34

**Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej**

Stanisław Pociąg

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 stycznia 2011 r. (znak: BPS/KU-034/1028/11), przy którym przekazano senacki projekt ustawy o zrzeszeniach (druk senacki nr 1028), uprzejmie przedstawiam opinię w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w projekcie.

Projektowana ustawa o zrzeszeniach ma zastąpić obowiązującą aktualnie ustawę z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2002 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.). Projektowana regulacja ma na celu określenie w nowy sposób formy organizowania się dla celów niegospodarczych podmiotów zróżnicowanych pod względem statusu i charakteru prawnego. Przedmiotowy projekt ustawy zawiera kompleksowe regulacje dotyczące kwestii związanych z tworzeniem, organizacją, funkcjonowaniem i rozwiązywaniem zrzeszeń. Ponadto przewiduje możliwość utworzenia zrzeszenia w jednej z czterech form: stowarzyszenia, stowarzyszenia zwykłego, zrzeszenia nierejestrowanego oraz porozumienia partnerskiego. Prawo tworzenia zrzeszeń przysługiwać będzie nie tylko osobom fizycznym, ale także osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym niebędącym osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. Zgodnie z projektem, stowarzyszenia i stowarzyszenia zwykłe będą podlegać obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru

Sądowego, natomiast zrzeczenia nierejestrowane i porozumienia partnerskie w przypadku, gdy umowa będzie przewidywać możliwość korzystania przez te zrzeczenia ze środków publicznych, prowadzenia zbiorów publicznych lub korzystania ze środków pochodzących z takich zbiorów, będą podlegały zgłoszeniu do Ewidencji Zrzeszeń Nierejestrowanych i Porozumień Partnerskich.

Mając na względzie właściwość Ministra Sprawiedliwości, pragnę zwrócić uwagę na następujące aspekty analizowanego projektu ustawy.

W pierwszym rzędzie trzeba podkreślić, że projektowane regulacje mogą skutkować zwiększeniem obciążenia sądów powszechnych. Liczba podmiotów objętych obowiązkiem rejestracyjnym ulegnie bowiem zwiększeniu, gdyż zgodnie z projektowaną ustawą rejestrowane będą stowarzyszenia, do których założenia wystarczą jedynie 3 podmioty. Obecnie takiemu obowiązkowi podlegają stowarzyszenia, w których minimalna liczba założycieli jest nie mniejsza niż 15 osób. Kolejno, projekt przewiduje możliwość dokonywania modyfikacji form działania zrzeczeń w postaci przekształceń, łączenia się i podziałów. Wprowadzenie takich przekształceń w stosunku do stowarzyszeń spowoduje wzrost liczby czynności rejestracyjnych sądów rejestrowych, ponieważ dla skuteczności zmiany form działania wymagane będzie dokonanie wpisu w rejestrze sądowym. Art. 209 projektu ustawy przewiduje przekształcenie stowarzyszeń zwykłych działających na podstawie art. 40 ustawy – Prawo o stowarzyszeniach w stowarzyszenia zwykłe w rozumieniu ustawy o zrzeczeniach, w stosunku do których przewidziano obowiązek rejestracyjny. Wpis do Krajowego Rejestru Sądowego stowarzyszenia będą zobowiązane uzyskać w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie.

W kontekście powyższego trzeba stwierdzić, że uzasadnienie projektu powinno być uzupełnione o szacunkowe dane dotyczące liczby stowarzyszeń, które będą podlegały rejestracji. Dane te pozwoliłyby oszacować wzrost wydatków sądownictwa powszechnego z tytułu zapewnienia dodatkowej liczby referendarzy sądowych i kadry urzędniczej niezbędnej do realizacji nowych obowiązków rejestracyjnych wynikających z projektowanej ustawy.

Ponadto projektowana regulacja nie daje możliwości, inaczej niż to czyni obecnie obowiązujący art. 3 ust. 2 i 3 ustawy – Prawo o stowarzyszeniach, zrzeszania się osobom małoletnim, które ukończyły 16 lat. Projekt ustawy nie precyzuje też, czy prawo zrzeszania się będzie przysługiwało cudzoziemcom, a także czy będzie istniała możliwość tworzenia zrzeszeń międzynarodowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Warto także zauważyć, że projekt ustawy w artykułach 32-35, 37 ust. 2 oraz 38 ust. 2 i 3 odnosi się do zadań sądu, jednakże proponowana regulacja nie precyzuje, o jaki sąd chodzi, co może wskazywać, że właściwy może być inny sąd niż sąd rejestrowy. Ponadto art. 35 projektu ustawy, z którego wynika, że wnioski, o których mowa w art. 32 ust. 1 i art. 34 ust. 1 (tj. wnioski o udzielenie upomnienia władzom stowarzyszenia oraz o rozwiązanie stowarzyszenia) sąd rozpoznaje na rozprawie w postępowaniu rejestrowym, wydaje się błędnie skonstruowany. Postępowanie rejestrowe odnosi się bowiem jedynie do spraw o wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym, dlatego też postępowania przed sądem rejestrowym nie należy utożsamiać z postępowaniem rejestrowym. W art. 35 projektu należałoby raczej wskazać, iż stosowne wnioski rozpoznaje na rozprawie sąd rejestrowy.

Trzeba też zauważyć, iż w art. 141 projektu ustawy, który zakłada nowelizację ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.), błędnie wskazano, jako podlegający zmianie nieistniejący art. 43 § 4 pkt 1. Projektodawcy zapewne chodziło o dokonanie zmiany w art. 43 § 5 Kodeksu, w myśl którego stowarzyszenia, fundacje, organizacje i instytucje, o których mowa w art. 38 § 1 Kodeksu (których celem działania jest realizacja zadań określonych w rozdziale VII Kodeksu), jak również kościoły i inne związki wyznaniowe mogą otrzymywać z Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej środki na udzielanie pomocy, w tym na zapewnienie czasowego zakwaterowania osobom zwolnionym z zakładu karnego lub aresztu śledczego.

Zyciemni Sacerdu

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Zbigniew Witczak
PODSEKRETARZ STANU